

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการนิเทศการสอนครูปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

A Study of Needs for Instructional Supervision of Early Childhood Teachers in
Child Development Centers with Urgent Improvement Need
Under the Local Administrative Organization

จุฑารัตน์ ปัญญาทิพย์รวิดี* บุนตริกา บุลภักดี และปัญญา อัครพุทธิพงษ์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Jutharat Punyatiprawadee* Buntarika Bulpakdi and Panya Akkaraputtapong
Faculty of Education, Chulalongkorn University

Received: October 6, 2023

Revised: December 19, 2023

Accepted: December 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ จำนวน 169 ศูนย์ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์ รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินพัฒนาการ ตามลำดับ ความคาดหวังในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์ และด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ และด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ตามลำดับ นอกจากนี้ ประเด็นการนิเทศการสอนที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ รองลงมา คือ ด้านจัดสภาพแวดล้อมสื่อ และด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง การนิเทศการสอน ครูปฐมวัย

Abstract

The purpose of this study was to study the current situation, expectations, and analyze the needs for instructional supervision of early childhood teachers in child development centers under the local government organization. The survey research was employed and the sample consisted of 169 child development centers obtained via stratified random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire using a rating scale with an IOC value greater than 0.50. The data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and modified priority needs index. It was found that the overall instructional supervision practice of early childhood teachers in the child development center was at the high level. When considering each aspect, it was found that the aspect practiced at the highest level was experience management, followed by environment, media and learning resources management, and development assessment, respectively. The overall expectation of instructional supervision was at the highest level. The most expected aspects were experience management and environment, media and learning resources management, followed by development assessment as well as experience plan preparation, respectively. Regarding the modified priority needs index, the development assessment was the most needed supervision aspect, followed by environment, media and learning resource management and experience plan preparations, respectively.

Keywords: Current Situation, Expectations, Teaching Supervision, Early Childhood Teachers

บทนำ

เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นวัยแห่งการเริ่มต้นเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยต้องอาศัยการอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กในช่วงวัยดังกล่าวเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป การพัฒนาเด็กปฐมวัยจะมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ กล่าวคือ ครูปฐมวัย และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจะต้องบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย โดยไม่เจาะจง หรือเน้นไปที่เนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง (วรรณิษา หาคูณ และคณะ 2563) ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทั้งด้านทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ และทักษะการใช้ชีวิตผ่านการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

ปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดให้เป็นสิทธิของประชาชนในการได้รับการศึกษาปฐมวัย ที่มีคุณภาพภายใต้รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2560 และกำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนระดับประถมศึกษา 6 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) ซึ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ และทักษะที่เหมาะสม เพื่อเข้าสู่การเรียนในระดับประถมศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะหลักที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัยที่จะเข้าสู่ระดับประถมศึกษา ประกอบไปด้วยพัฒนาการของกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor) พัฒนาการของกล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor) พัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Skill) และ

พัฒนาการด้านภาษาและสติปัญญา (Language and Cognitive Skill) (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2561) ทั้งนี้ งานวิจัยในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าระดับทักษะของเด็กในช่วงวัยหนึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเรียนอยู่ในระดับชั้นที่สูงขึ้น (Duncan et al., 2007) และพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านภาษา และสติปัญญา รวมถึงด้านอารมณ์ และสังคมของเด็กในช่วงปฐมวัยล้วนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ด้านการอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เมื่ออยู่ในระดับประถมศึกษา (Davies et al., 2016) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ของครูปฐมวัย หรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อปูพื้นฐานทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกการจัดการศึกษาปฐมวัยออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) สถานศึกษาในระบบที่อยู่ในรูปแบบของโรงเรียน และ 2) สถานศึกษานอกระบบและศึกษาตามอัธยาศัยที่อยู่ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะจัดการศึกษาปฐมวัยให้แก่เด็กช่วงอายุ 2-6 ปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2558 ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้ารับการประเมิน จำนวน 19,480 ศูนย์ พบว่า มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน จำนวน 304 ศูนย์ กระจายอยู่ในพื้นที่ 61 จังหวัด โดยมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน คือ ด้านคุณภาพของครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นเด็กเป็นสำคัญ และด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และการพัฒนาสถานศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของธเนศพล อินทร์จันทร์ (2562) ที่พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการพัฒนาครูปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย นอกจากนี้ รายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ยังระบุว่า ครูปฐมวัยในประเทศไทยยังขาดทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ในการจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และควรได้รับการพัฒนาในด้านดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มศักยภาพ

แนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ คือ การนิเทศการสอน ซึ่งในบริบทของครูปฐมวัยอาจเรียกว่าการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูสามารถพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้เกิดพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2556) นอกจากนี้ การนิเทศการสอนยังเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียนช่วยเหลือครูให้ประสบความสำเร็จด้านการสอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 2559) ทั้งนี้ Caruso & Fawcett (2007) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการนิเทศในบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่าการนิเทศมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การช่วยเหลือครูให้มีความมั่นใจ สามารถควบคุม และรับผิดชอบต่อการสอน และการพัฒนาวิชาชีพของตนเองได้ การดำเนินการนิเทศการสอนที่มีคุณภาพจะช่วยให้ครูปฐมวัยมีศักยภาพ และประสิทธิภาพต่อพัฒนาการที่ดีขึ้นต่อเด็กปฐมวัย ดังนั้น การนิเทศการสอนจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

จากข้อมูลที่กำลังมาข้างหน้า ผู้วิจัยจึงศึกษาความต้องการจำเป็นของนิเทศการสอนครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลการประเมินปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในฐานะผู้นิเทศ และครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มดังกล่าวในการส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

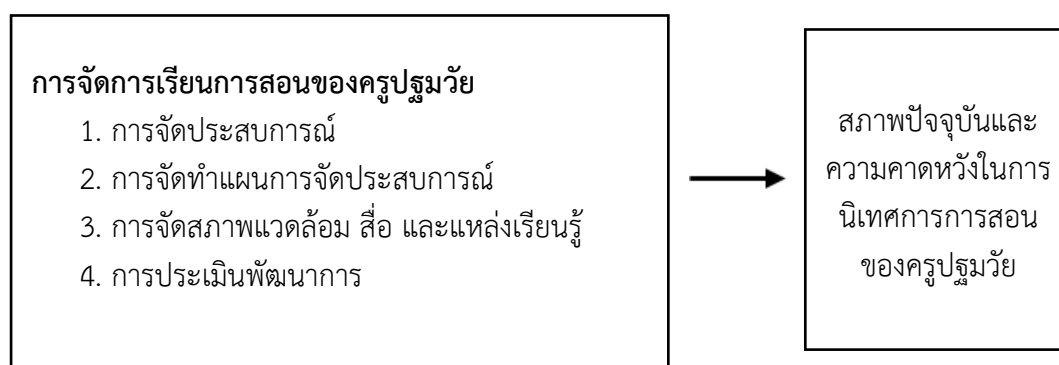
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศการสอนครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

ทฤษฎีการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปสู่การจัดการเรียนการสอนปฐมวัยในสถานศึกษา จากการศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยในสถานศึกษาไว้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ภายใต้บริบท และสภาพความต้องการของชุมชน โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมเป็นไปได้ และนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ในห้องเรียนอย่างมีคุณภาพโดยสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ได้หลากหลายตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย 2) การจัดประสบการณ์เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายเกิดการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งการจัดประสบการณ์จะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และควรยืดหยุ่นให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจ และสาระที่ควรเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนด การกำหนดกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวันไม่จัดเป็นรายวิชา ผู้สอนสามารถประยุกต์แนวคิด นวัตกรรมจัดการศึกษาปฐมวัยต่าง ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ และให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง 3) การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ให้แก่เด็กช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดแนวคิด ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะ ค่านิยม และความเข้าใจอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ 4) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม คือ การจัดพื้นที่ทั้งภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมค้นคว้า ทดลอง ดังนั้นสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก สื่อ คือ วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเป็นตัวกลางในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ โดยสื่อจะทำหน้าที่เชื่อมสานข้อความรู้ที่ครูต้องการให้เด็กเรียนไปเป็นข้อความรู้ให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก และแหล่งเรียนรู้ คือ สถานที่ที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงตามความสนใจของตนเอง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต รวมถึงสถานที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งการเรียนรู้จะกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน และเกิดความใฝ่รู้ และ 5) การประเมินพัฒนาการเป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นความรับผิดชอบของครูปฐมวัยที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง วิธีการประเมินที่

เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา หรือสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก และสรุปผลการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์

ดังนั้น งานวิจัยนี้ศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และนำมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยแนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามกรอบแนวคิดการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปสู่การปฏิบัติของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) โดยพิจารณาเฉพาะด้านที่ครูปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ดังนี้

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย
(ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ใช้ทฤษฎีกรอบแนวคิดการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปสู่การปฏิบัติของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561)

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วนจำนวน 304 ศูนย์ (กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น, 2560) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 169 ศูนย์ โดยใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สังกัดเทศบาล จำนวน 28 ศูนย์ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 141 ศูนย์ รวม 169 ศูนย์ โดยผู้ให้ข้อมูลของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน และครูปฐมวัย จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 338 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการนิเทศการสอนตามกรอบแนวคิดการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อพิจารณาหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยข้อคำถามมีค่า IOC ทุกข้อคำถามได้ 1.00 สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสาขานิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 338 ฉบับ ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 ศูนย์ ซึ่งสามารถตอบแบบสอบถามได้สองช่องทาง คือ แบบสอบถามฉบับจริง หรือแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางคิวอาร์โค้ดของ Google Form ตามระยะเวลาที่กำหนด

- ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ โดยได้รับคำตอบกลับคืนมาจำนวน 313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.42 และมีแบบสอบถามที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 258 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.33

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน หรือความคาดหวังในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามช่วงคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) และวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็น โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ของสุวิมล ว่องวานิช (2562)

โดยค่า PNI_{modified} ของแต่ละประเด็นที่มีค่ามากกว่าค่า PNI_{modified} ของภาพรวม ถือว่าเป็นค่าที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติในอนาคต และต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} น้อยกว่า

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้าน/ประเด็น	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการจำเป็น			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	PNI	อันดับ
1. ด้านการจัดประสบการณ์	4.19	0.73	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด	0.091	4
การประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.03	0.66	มาก	4.53	0.57	มากที่สุด	5.864	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการจำเป็น			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	PNI	อันดับ
2. ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	4.05	0.68	มาก	4.52	0.59	มากที่สุด	0.116	3
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยกำหนดวิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ	4.01	0.67	มาก	4.51	0.58	มากที่สุด	6.210	1
3. ด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้	4.09	0.70	มาก	4.57	0.58	มากที่สุด	0.117	2
การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสได้เล่นสื่อของเล่นที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน	4.09	0.64	มาก	4.60	0.59	มากที่สุด	6.188	1
4. ด้านการประเมินพัฒนาการ	4.08	0.70	มาก	4.56	0.62	มากที่สุด	0.118	1
การประเมินพัฒนาการเด็กโดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมหรือสนทนากับเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน	4.06	0.69	มาก	4.57	0.6	มากที่สุด	3.762	1
รวม	4.17	0.70	มาก	4.55	0.59	มากที่สุด		

*หมายเหตุ : ประเด็นย่อยของแต่ละด้าน คือ ประเด็นย่อยที่มีค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ค่าสูงสุดเท่านั้น

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดประสบการณ์ รองลงมา คือ ด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินพัฒนาการ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของประเด็นย่อยด้านการจัดประสบการณ์ที่มีการปฏิบัติมาก 3 อันดับแรก พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กเรียนรู้โดยไม่จัดเป็นรายวิชา ($\bar{X} = 4.23$) และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ ความคาดหวังในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคาดหวังมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการจัดประสบการณ์ และด้านการประเมินพัฒนาการตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของประเด็นย่อยด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความคาดหวังมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียนที่มีสะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการทำกิจกรรมสำหรับเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสได้เล่นสื่อของเล่นที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.60$) และใช้ทั้งสื่อที่พัฒนาขึ้นเอง สื่อสำเร็จรูป และ

แหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ($\bar{x} = 4.57$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) รายด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก พบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการ มีค่า PNI_{modified} สูงสุด รองลงมา คือ ด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของประเด็นย่อยด้านการประเมินพัฒนาการที่มีความต้องการ สูงสุด 3 อันดับแรก พบว่า การประเมินพัฒนาการเด็กโดยวิธีการสังเกตพฤติกรรม หรือสนทนากับเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน มีความต้องการสูงสุด (PNI_{modified} = 3.762) รองลงมา คือ การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การสังเกต สนทนา สัมภาษณ์ และการเก็บผลงานของเด็ก เป็นต้น (PNI_{modified} = 3.545) และการนำผลข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กมาสรุป เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล (PNI_{modified} = 3.545) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัย ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เนื่องจากในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้มีการกำหนด การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องกับ วรณิษา หาคูณ และคณะ (2563) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีหลายทางเลือก หลายแนวทาง และหลากหลาย นวัตกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาจากการมีประสบการณ์ตรง จากการเล่น และทำกิจกรรมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำหน้าที่ดูแล และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังในการนิเทศการสอนของครูปฐมวัย ในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียนที่มีสะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการทำกิจกรรมสำหรับเด็ก เนื่องจากจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ ปลอดภัย และมีความสุขที่จะได้เรียนรู้ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) ระบุไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยพิจารณาถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข อีกทั้งเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะเกิดความสะอาด ปลอดภัย ราบรื่น จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ได้แก่ การประเมินพัฒนาการด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ มีค่า PNI_{modified} สูงใกล้เคียงกัน ผู้วิจัย จึงขออภิปรายผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การนิเทศการสอนด้านการประเมินพัฒนาการครูปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการเด็กโดยวิธีการสังเกตพฤติกรรม หรือสนทนากับเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน (PNI_{modified} = 3.762) แสดงให้เห็นว่าครูมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูงแต่มีการปฏิบัติต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการประเมินพัฒนาการแบบดังกล่าว เพื่อให้ตนเองสามารถวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้อง สมคิด พรหมจูน (2557) ที่กล่าวว่า การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมนับว่าเป็นการประเมินพัฒนาการของเด็ก โดยตรงเพื่อทำให้ครูทราบพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และสามารถประเมินพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัย แต่เนื่องจากครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ อาจมีภาระงานอื่นเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง เช่น งานพัสดุ งานการเงิน การฝึกซ้อมเด็กบางกลุ่ม เพื่อส่งเด็กเข้าประกวดในเวทีต่าง ๆ เป็นต้น จึงทำให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการสังเกตพฤติกรรม ในการประเมิน

พัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอ และทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตเยาวชน (2557) ที่พบว่า ครูไทยต้องใช้เวลากับกิจกรรมภายนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนในวันธรรมดา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) ได้ระบุเพิ่มเติมว่า การประเมินพัฒนาการถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และควรจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ซึ่งข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการขาดการประเมินที่มีประสิทธิภาพจึงทำให้ประสิทธิภาพของการสรุปผลการประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละครั้งอาจมีความคลาดเคลื่อนไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของเด็กได้

2. การนิเทศการสอนด้านจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสได้เล่นสื่อของเล่นที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ($PNI_{modified} = 6.188$) แสดงให้เห็นว่าครูมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูงแต่มีการปฏิบัติต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของเด็กผ่านการเล่น โดยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการลงมือปฏิบัติจากสื่อสิ่งของที่มีอยู่จริงใกล้ตัว เช่น สื่อของเล่นจากวัสดุท้องถิ่น วัสดุธรรมชาติ หรือมาจากเศษวัสดุเหลือใช้สิ่งของที่มีอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน และการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อ และของเล่นจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ที่สร้างความสุขด้วยตนเอง การเล่นที่มีความหมายต้องทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เมื่อเด็กนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ผ่านการลงมือปฏิบัติ (สุภาวดี ชาญเมธี, 2561) อย่างไรก็ตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ อาจไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอน จึงทำให้ครูประสบปัญหาเรื่องสื่อ วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก หรือผู้ที่มิบทบาทในการจัดซื้อไม่มีความรู้เพียงพอในการจัดหาสื่อของเล่นที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับวัย ดังที่ ปุริดา ลำถึง (2558) ศึกษาพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ไม่ค่อยมีงบประมาณมาบริหารงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน อีกทั้งในการเลือกสื่อก็ไม่ตรงตามความต้องการของครู และขนาดก็ไม่เหมาะสมกับเด็กจึงทำให้สื่อที่ได้มาไม่สามารถถูกนำไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า และไม่เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาเด็กสอดคล้องกับงานของ สำนักงานผู้ตรวจแผ่นดิน (2565) ที่สะท้อนว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งมีงบประมาณจำนวนจำกัด ทำให้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต้องขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน สนามเด็กเล่น ฯลฯ ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าการขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ หรือผู้จัดหาสื่อไม่มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อาจส่งผลให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ไม่ได้มีโอกาสและไม่มีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ผ่านการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย

3. การนิเทศการสอนด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยกำหนดวิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ ($PNI_{modified} = 6.210$) แสดงให้เห็นว่าครูมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูงแต่มีการปฏิบัติต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูให้ความสำคัญกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยครูกำหนดเนื้อหาในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ แต่ครูอาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ถูกต้อง ทั้งนี้ครูผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยนี้ ร้อยละ 33.33 ไม่ได้จบสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยโดยตรง และร้อยละ 26.36 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยครูดูแลเด็ก หรือผู้ดูแลเด็ก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ หน่วยงานต้นสังกัดอาจไม่ได้ส่งเสริมให้ครูกลุ่มดังกล่าวได้รับการอบรมเพิ่มความรู้ด้านดังกล่าวอย่างเพียงพอ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2560) ระบุว่า การวางแผนการจัดประสบการณ์ โดยการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ล่วงหน้าสามารถช่วยให้ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมในรูปแบบการบูรณาการ

ต่าง ๆ เหมาะสมกับพัฒนาการ และวัยของเด็ก แต่จากผลการวิจัยของ รุ่งทิพย์ ศรีแสนยง (2557) สะท้อนว่าผู้ดูแลเด็ก บางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพจริง อีกทั้งธิดาวรรณ เกลียวทอง (2556) ยังชี้ให้เห็นว่าผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ บางแห่งขาดโอกาสเรียนรู้ และศึกษาดูงานด้านการศึกษาปฐมวัย ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถ ของตนเอง ผ่านการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็กทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผล การประเมินคุณภาพภายนอกในระดับที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหน่วยงานต้นสังกัด ควรดำเนินการดังนี้

1. ลดภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนของครู เพราะในแต่ละวันครูเด็กเล็กควรต้องอยู่ดูแล และจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ให้แก่เด็ก และสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน เพื่อทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กอย่างมีประสิทธิภาพตามสภาพจริง
2. สนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดหาสื่อประเภทต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยตามบริบทของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กฯ โดยให้ครูได้มีโอกาสเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย และให้ครูได้รับการอบรม เชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูเรื่องการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ
3. จัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยมาเป็นพี่เลี้ยงสำหรับให้คำแนะนำแก่ครูที่ไม่ได้จบทางด้าน การศึกษาปฐมวัย และควรจัดให้ครูได้มีโอกาสศึกษาดูงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ อื่นที่ประสบความสำเร็จในด้านการ จัดแผนการจัดประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสังกัดอื่น ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็นต้น
2. การวิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางในการนิเทศการสอนสำหรับครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์แนวทางในการดำเนินการนิเทศการสอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ที่ได้รับผลการ ประเมินคุณภาพภายนอก ในระดับดีมาก

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2559** (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). **คู่มือแนวทางการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กร ปกครองท้องถิ่น** (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น. (2560). **ประกาศกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2558 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กรณีศูนย์พัฒนา เด็กเล็กที่มีผลการ ประเมินคุณภาพภายนอกในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2564 จาก** https://www.dla.go.th/upload/document/type2/2017/10/18939_1_1508485872260.pdf.

- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2559). **การนิเทศภายในโรงเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ธเนศพล อินทร์จันทร์. (2562). แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 4(2), 127-135.
- จิตาวรรณ เกลียวทอง. (2556). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับขวัญของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีดา ลำถึง. (2558). **การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564 จาก https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf.
- รุ่งทิพย์ ศรีแสนยง. (2557). **การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์**. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 4(1), 110-118.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วรรณิษา หาคูณ จิตรา ชนะกุล และเยาวนุช ทานาม. (2563). **การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2557). **ประเมินโครงการอย่างไรให้มีคุณภาพ: ความคลาดเคลื่อนในการประเมินโครงการ**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ**, 7(1), 17-21.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2561). **คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานผู้ตรวจแผ่นดิน. (2565). **ปัญหาการจัดการศึกษาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.ombudsman.go.th/new/ปัญหาการจัดการศึกษาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **การศึกษาและพัฒนาด้านระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2564 จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1535-file.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **รายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตเยาวชน. (2557). **สรุปผลการสัมมนาการยกระดับครูไทยในศตวรรษที่ 21 วันที่ 18 มีนาคม 2557**. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2566 จาก https://dol.thaihealth.or.th/resourcecenter/sites/default/files/documents/kaarykradabkhunphaaphkhruuaitayainstwrsthii_2.pdf.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตเยาวชน. (2561). **โครงการวิจัยพัฒนาเครื่องมือสำรวจความพร้อมเพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็ก**. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2566 จาก https://ripped.org/wpcontent/uploads/2020/09/FinalReport_School_Readiness-1.pdf.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

References

- Caruso, J. J., & Fawcett, M. T. (2007). **Supervision in Early Childhood Education A Developmental Perspective** (3th ed.). New York: Teachers College Columbia University
- Davies, S., Janus, M., Duku, E., & Gaskin, A. (2016). Using the Early Development Instrument to Examine Cognitive and Non-cognitive School Readiness and Elementary Student Achievement. **Early Childhood Research Quarterly**, 35(35), pp. 63-75. Retrieved on September July 16, 2021 from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0885200615300077?via%3Dihub>
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., American Psychological Association, W. D. C. (2007). School Readiness and Later Achievement. **Developmental Psychology**, 43(6), 1428-1446. Retrieved on July 16, 2021 from School Readiness and Later Achievement (apa.org).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.

คณะผู้เขียน

จutharตน์ ปัญญาทิพย์รวดี

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. 10330
e-mail: jutharatpunyatiprawadee@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุณฑริกา บุณย์ภักดี

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. 10330
e-mail: Buntarika.B@chula.ac.th

ดร.ปัญญา อัครพุทธพงศ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. 10330
e-mail: Panya.A@chula.ac.th